

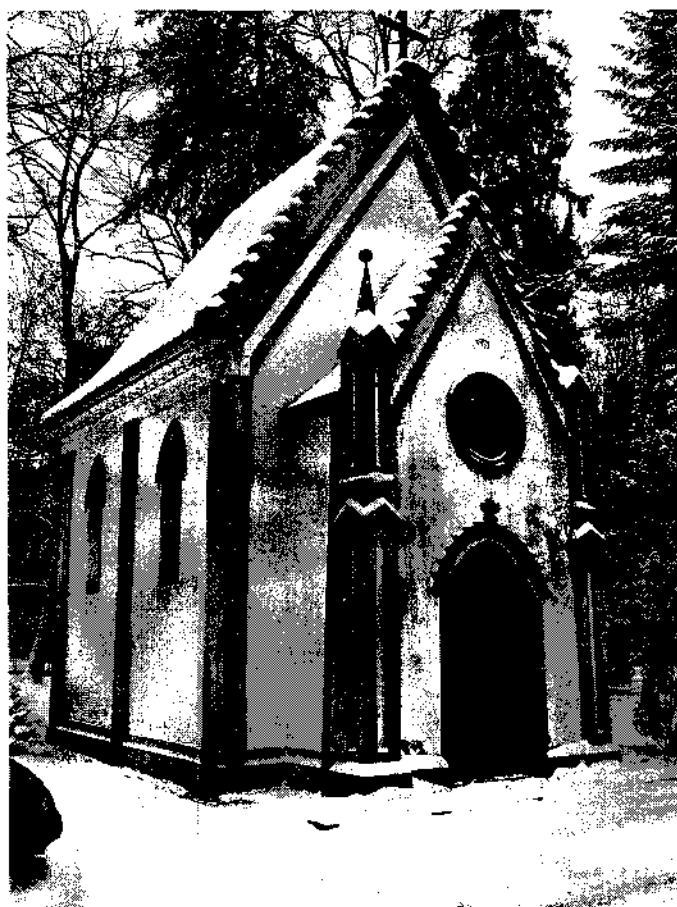
PRACOWNIA KONSERWACJI ZABYTKÓW FILIP F&F

30-363 Kraków, ul. Kobierzyńska 63/7, nr konta: BSK SA O/Kraków 37 1050 1445 1000 0022 1487 6621
www.filip.krakow.pl e-mail: info@filip.krakow.pl tel.: +48 /0/604 569 855, tel.: +48 /0/12 269 33 06

Adres do korespondencji: 35-505 Rzeszów, ul. Strzysowska 95, e-mail: maciej@filip.krakow.pl, tel/fax: +48 /0/17 850 45 18

PROJEKT KONSERWACJI I RESTAURACJI KAPLICY USYTUOWANEJ NA TERENIE ZESPOŁU SZKÓŁ AGROTECHNICZNO-EKONOMICZNYCH W WERYNI (pierwotnie zespół pałacowo-parkowy i folwarczny, Rodziny Tyszkiewiczów, 1873 r.)

Zleceniodawca : Zespół Szkół Agrotechniczno-Ekonomicznych
im. Komisji Edukacji Narodowej w Weryni
reprezentowany przez Dyr. mgr inż. Stanisława Olszówka
AUTORZY: mgr kon. Maciej Filip, inż. bud. Stanisław Chmura

RZESZÓW 2008-06-16

mgr STANISŁAW CHMURA
Dyr. Zespołu Szkół Agrotechniczno-Ekonomicznych
im. Komisji Edukacji Narodowej w Weryni
ul. Strzysowska 95, 35-505 Rzeszów
tel. 17 850 45 18, fax 17 850 45 19
e-mail: olszowka@zse.weryni.pl

MGR KONSERWATOR DZIEŁ SZTUKI

Maciej Filip
ul. Strzysowska 95, 35-505 Rzeszów
30-363 Kraków, ul. Kobierzyńska 63/7
mobile: 604 569 855, tel./fax: 17/850-45-18
maciej@filip.krakow.pl

Maciej Filip

SPIS TREŚCI

	Str.
• SPIS TREŚCI	2
• I. HISTORIA.....	3
• II. BUDOWA TECHNOLOGICZNA	4
• III STAN ZACHOWANIA	4
• IV.PROGRAM PRAC	5
ZAŁĄCZNIKI.....	12
• DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA.....	13

I. HISTORIA OBIEKTU

Obiekt stanowił pierwotnie kaplicę dworską, usytuowaną w obrębie zespołu pałacowo-parkowego i folwarcznego z 1873r, fundacji hr Tyszkiewicza. Świątynia usytuowana jest w parku, na zachód od pałacu Tyszkiewiczów. Obiekt wykonany jest w stylu neogotyckim, murowany z cegły, otynkowany i kryty blachą. Wzniesiony został na rzucie prostokąta, z półkolista absydą. Fasadę wejściową kaplicy poprzedza płytki przedsionek zwieńczony trójkątnym szczytem o krawędziach profilowanych w „zabki”, zamkniętym po bokach kamiennymi wieżyczkami. Po środku w plastycznym obramieniu umieszczono okulus wypełniony pseudorozetą.¹ Na frontowej elewacji kaplicy jest umieszczony rok budowy 1873.

Kaplica poświęcona jest Najświętszej Marii Pannie Niepokalanie Poczętej. Wybudował ją hr. Zdzisław Tyszkiewicz na życzenie swojej matki hr.Felicji Tyszkiewiczowej. Zgodę na powstanie tej kaplicy Tyszkiewicz otrzymał najprawdopodobniej na przełomie lat 1872/73. Pozwolenia na sprawowanie kultu były wydawane co 7 lat przez kurie Tarnowską do 1935 roku. W czasie II wojny Światowej dokument przywileju zaginął, a kaplica w 1939 roku została złupiona, co spowodowało jej zamknięcie w czasie okupacji. W maju 1941 roku Tyszkiewicz wniósł podanie o ponowne erygowanie kaplicy. W 1941 roku kuria tarnowska zgodziła się na przemianę kaplicy z prywatnej na publiczną na okres roku czasu. W odpowiedzi na pismo hr. Tyszkiewicza Kuria Tarnowska przesłała hrabiemu przedłużenie przywileju kaplicy napółpublicznej na 3 lata przy zapewnieniu dostępu do niej grupie ludzi, która tego pragnie.

W 1943 roku hr. Tyszkiewicz został zesłany w głąb Rosji i tam zmarł a rodzina rozpięzchła się po całym kraju. Po wyzwoleniu kaplica została zniszczona przez radzieckich żołnierzy. Powybijali okna, zniszczyli rzeźby i zrabowali obrazy, a w tym wizerunek NMP z pereł na aksamicie. Nie znaleziono bezpośrednich zapisów dotyczących przeznaczenia i dziejów kaplicy w latach 1945-1959. Z relacji mieszkańców Weryni wynika że kaplica została po wojnie wyremontowana i była czynnym miejscem kultu religijnego. W 1963 roku Wydział Budownictwa i Architektury w Kolbuszowej nakazał zaprzestać celebracji religijnych. Decyzja argumentowana była złym stanem technicznym kaplicy. 31 maja 1975 roku zespół pałacowo-parkowy i folwarczny, w skład którego wchodziła kaplica został wpisany do rejestru zabytków województwa rzeszowskiego.² Od tego czasu w kaplicy rzadko odprawiane były Msze Święte a budynek zaniedbany był przez nieumiejętnie przeprowadzony remont.³

¹ Opisy źródłowe wspominają, że pierwotnie w kaplicy znajdowały się: „ołtarz neogotycki z obrazem Najświętszej Panny Maryi Niepokalanie Poczętej i cztery późnobarokowe rzeźby Ojców Kościoła (koniec XVII wieku) przeniesione z kościoła w Kolbuszowej”

² Decyzja w sprawie wpisania dobra kultury do rejestru zabytków województwa rzeszowskiego, 31.05.1975

³ Opis historyczny oparty jest na kserokopiach tekstów źródłowych przekazanych przez katechetę szkolnego. Brak tytułów przekazanych dokumentów.

II. BUDOWA TECHNOLOGICZNA

Kaplica murowana z cegły, tynkowana zaprawą piaskowo – wapienną. Sztukaterie i gzymsy również wykonane w zaprawie wapienno – piaskowej. Tynki malowane farbą (prawdopodobnie wapienna). Dach obecnie przykryty jest blachą pomalowaną farbą olejną. (oryginalnie prawdopodobnie przykryty był dachówką). Przemawia za tym fakt, że przedsionek prowadzący do bryły głównej przykryty jest dachówką. Okna i drzwi wykonane z drewna, okucia żelazne.

Wnętrze kaplicy podobnie jak fasada tynkowane i polichromowane.

Pierwotna niebieska polichromia wykonana w technice klejowej (?) Obecne przemalowanie wykonane białą farbą emulsyjną (?). Gzyms wyciągnięty w zaprawie mineralnej. Posadzka i schody wykonane z betonu. Kaplica nie posiada izolacji pionowej i poziomej murów.

OPIS TECHNICZNY⁴ (z 1980 r)

Od czasu wybudowania budynku nie przeprowadzano żadnych remontów za wyjątkiem zmiany pokrycia dachu z dachówki karpiówki, na pokrycie blachą ocynkowaną w okresie lat międzywojennych.

Kaplica jest budynkiem murowanym, parterowym, niepodpiwniczonym, korpus główny kryty blachą ocynkowaną, dach przedsionka kryty dachówką ceramiczną, karpiówką. Stan techniczny murów konstrukcyjnych jest w stanie średnim, natomiast tynki zewnętrzne odstają od murów i są częściowo zniszczone. Brak rynien i rur spustowych powoduje podmakanie ław i murów fundamentowych, które wykazują duże zawilgocenie i łatwo się kruszą, stan techniczny bardzo zły.⁵ W złym stanie jest również pokrycie dachu dachówką nad przedsionkiem.

Ławy fundamentowe z cegły pełnej, ceramicznej na zaprawie wapiennej szerokości 106cm i wysokości 35 cm, na podkładzie żwirowo-piaskowym zagłębione są 75 cm od powierzchni terenu. Mury fundamentowe grubości 76 cm z cegły pełnej, ceramicznej na zaprawie wapiennej. Mury przyziemia grubości 68 cm z cegły pełnej, ceramicznej na zaprawie wapiennej. Strop nad kaplicą i przedsionkiem z cegły ceramicznej-sklepienie kolebkowe. Dach konstrukcji drewnianej, pokrycie dachu blachą ocynkowaną, nad przedsionkiem dachówką. Podłogi w kaplicy i przedsionku cementowe. Stolarka okienna i drzwiowa z drewna dębowego, malowana farbą olejną na jasny orzech. Malowanie ścian i sufitów klejowe w kolorze białym na gładko. Tynki wewnętrzne i zewnętrzne wapienne. Niski cokół cementowy.

⁴ Opis techniczny do inwentaryzacji architektoniczno konstrukcyjnej kaplicy w Weryni- gmina Kolbuszowa przygotowany został przez mgr inż.arch. Adama Gustawa w maju 1980 r.

⁵ Obecnie świątynia posiada wtórne orygowanie

Powierzchnia zabudowy 44m²

Powierzchnia użytkowa 27m²

Kubatura kaplicy 234m²

III. STAN ZACHOWANIA

Farba na dachu, rynnach i rurach spustowych łuszczy się, blacha i orygnowanie nie są oryginalne. Więźba dachowa przegnita i zaatakowana przez owadzie szkodniki drewna. Brak izolacji poziomej i pionowej mur powoduje, że zarówno w środku jak i na zewnątrz tynk wraz z warstwą malarską łuszczy się i odpada (na wysokości ok. 1 m od poziomu posadzki). Tynk, gzymsy i sztukaterie w wielu miejscach popękane i odspojone od wiatku ceglanego. Największe zniszczenia widoczne na ścianie z drzwiami. Brak obróbek blacharskich na gzymsach powoduje przenikanie wody opadowej w głąb muru i rozsadzanie przez mróz. Elewacja posiada też liczne uszkodzenia mechaniczne oraz ślady wcześniejszych remontów w postaci uzupełnień ubytków tynku i przemalowania farbą. Doprowadziło to częściowej utraty pierwotnej formy sztukaterii i gzymsów. Stolarka drzwiowa i okienna pomalowana wtórnie farbami i lakierami, których warstwy łuszczą się i odpadają. Niezabezpieczone drewno przebarwione na skutek działania warunków atmosferycznych. Żelazne okucia zardzewiały i przemalowane farbą olejną. Szyby brudne, częściowo uszkodzone, poluzowane na skutek zatarcia się kitu uszczelniającego. Wokół budynku betonowa odbojówka, szczelnie zamykająca ewentualne oddychanie fundamentów.

Polichromia we wnętrzu kaplicy przemalowana farbą emulsyjną w kolorze białym. Tynki spękane i częściowo odspojone od podłoża. W dolnej części (ok. 1 m nad poziomem posadzki) tynk wraz z warstwą malarską odpadają samoistnie. Pod warstwą białego przemalowania zachowana oryginalna niebieska polichromia przedstawiająca niebieskie użycie i proste wzory wokół otworów okiennych.

Kaplica nie posiada posadzki, ani żadnego oryginalnego wyposażenia.

IV. PROGRAM PRAC

ZAŁOŻENIA OGÓLNE

Zakłada się wykonanie pełnej konserwacji technicznej i estetycznej kaplicy z przywróceniem pierwotnego wyglądu. W pierwszym rzędzie należy powstrzymać proces destrukcji powodowany wodą podciągana kapilarnie z gruntu oraz wodą opadową przenikającą przez uszkodzone lub nieskuteczne zadanie dachu i gzymsów. W celu powstrzymania wody podciąganej

kapilarnie należy wykonać izolację poziomą muru⁶. Proponuje się wykonanie zapory przeciwwilgociowej poprzez nawiercenie otworów ok. 25 cm nad poziomem posadzki i aplikację żywicy krzemooorganicznej. W celu powstrzymania wody opadowej proponuje się wykonanie blacharskich okuć na gzymsach (zabezpieczona blacha miedziana) oraz wymianę pokrycia dachu. W celu przywrócenia pierwotnego wyglądu kaplicy proponuje się położenie dachówki ceramicznej (czerwona karpiówka) oraz wykonanie nowych rynien i rur spustowych z blachy miedzianej.

Tynki elewacji zewnętrznej, wraz ze sztukateriami i ozdobnymi gzymsami, zostaną zachowane i poddane konserwacji polegającej na usunięciu złuszczeń, reperacji spękań konstrukcyjnych, podklejeniu odspojen, uzupełnieniu ubytków zaprawy i pomalowaniu paroprzepuszczalną, wodoodporną farbą krzemooorganiczną. Stolarka drzwiowa i okienna zostanie oczyszczona z łuszczących się warstw wtórnych, drewno zostanie zdezynfekowane i zaimpregnowane oraz poddane zabiegom estetycznym. Metalowe okucia zostaną odczyszczane, odrdzewione i zabezpieczone przed korozją.

Oryginalna polichromia we wnętrzu kaplicy zostanie odsłonięta i poddana konserwacji technicznej i estetycznej. Zmurszałe i odpadające tynki w warstwie cokołu zostaną odkute i zrekonstruowane szerokoporowatymi tynkami renowacyjnymi, a następnie zostanie na nich odtworzona polichromia. We wnętrzu kaplicy proponuje się wykonanie kamiennej (piaskowcowej) posadzki wraz z niskim cokołem. Również na elewacji zewnętrznej proponuje się wykonanie cokołu z piaskowca. W końcowym etapie prac przewiduje się usunięcie obecnej betonowej „odbojówek” i wykonanie chodnika wraz z korytem odprowadzającym wodę z kostki granitowej.

W całym procesie konserwacji i restauracji kaplicy ważne jest zachowanie odpowiedniej kolejności prac. Proponuje się przyjęcie następującego harmonogramu prac:

1. Wykonanie izolacji poziomej
2. Wymiana pokrycia dachu (wymiana rynien i rur spustowych oraz okucie gzymsów powinno nastąpić w późniejszym okresie - po konserwacji tynków elewacji)
3. Konserwacja zewnętrznej elewacji. (a następnie wymiana rynien i rur spustowych)
4. Renowacja drewnianej stolarki drzwiowej i okiennej
5. Wykonanie kamiennego cokołu zewnętrznej elewacji
6. Wykonanie chodnika i koryta wokół kaplicy z kostki granitowej.

⁶ Korzystne było by również wykonanie izolacji pionowej jednak ze względów finansowych oraz brak piwnic pod obiektem program i kosztorys nie obejmuje izolacji pionowej.

7. Konserwacja polichromii we wnętrzu kaplicy⁷
8. Wykonanie kamiennej posadzki i schodów we wnętrzu

Wstępny projekt komputerowej aranżacji renowacji kaplicy usytuowanej na terenie Zespołu Szkół Agrotechniczno-Ekonomicznych w Weryni.

⁷ Realizacja tego zadania może być rozpoczęta już po zakończeniu I i II etapu tzn. po wykonaniu izolacji poziomej oraz po wymianie dachu.

PROPONOWANE POSTĘPOWANIE KONSERWATORSKIE

1. WYKONANIE IZOLACJI POZIOMEJ MURÓW METODĄ INJEKCJI

- skucie odpadających tynków na wysokości cokołu
- wykonanie otworów w dwóch poziomach
- wykonanie przepony poziomej wg technologii SCHOMBURG [środek uszczelniający do wykonania przepony poziomej : SCHOMBURG AQUAFIN F (krzemianujący i hydrofobizujący)
- wypełnienie otworów suchą bezskurczową zaprawą do wypełniania odwiertów i pustek : SCHOMBURG ASOCRET BM]

2. DACH – KONSERWACJA KONSTRUKCJI, WYMIANA POKRYCIA I OBRÓBEK BLACHARSKICH.

- Rozebranie pokrycia dachowego, rynien, rur spustowych
- Oczyszczanie spoin ścian ceglanych z grzybni i skruszałej zaprawy, oczyszczenie stropu nad kaplicą obmiar.
- Odgrzybianie stropów przez dwukrotne opryskiwanie preparatem Fungomur
- Położenie izolacji cieplnej i przeciwdźwiękowej z wełny mineralnej
- Konserwacja konstrukcji dachu (lub częściowa wymiana zależnie od stopnia zniszczenia)⁸
- ułożenie na krokwiach ekranu zabezpieczającego z folii wysokoparoprzepuszczalnej Delta-MAXX (Firmy Dorken)
- Krycie dachów dachówką ceramiczną karpiówką w łuskę na zaprawie wapiennej /dachówka KORAMIC/
- Wykonanie i zawieszenie rynien półokrągłych o śr. 15 cm z blachy miedzianej obmiar
- Wykonanie i zawieszenie rur spustowych okrągłych o śr. 12 cm z blachy miedzianej obmiar

3. KONSERWACJA ZEWNĘTRZNEJ ELEWACJI

Płaskie tynki na ścianach wokół okien:

- usunięcie złuszczonych partii farby i tynku
- odkucie lub podklejenie (poprzez iniekcję żywicy syntetycznej z wypełniaczem mineralnym) odspojonych fragmentów tynku.

⁸ Wymieniane partie więźby będą naśladować oryginalną konstrukcję

- poszerzenie spękań
- uzupełnienie ubytków tynku masą mineralną (większe ubytki zbrojone nierdzewnym drutem, płytkie reperacje wzmocnione siatką poliestrową lub z włókna szklanego)
- gruntowanie tynku i warstwy malarskiej – grunt krzemoorganiczny
- trzykrotne malowanie farbą krzemoorganiczną Funkosil Fasadefarbe niemieckiej firmy Caparol.

Sztukaterie, gzymsy, pilastry :

- usunięcie złuszczonych partii farby i tynku
- odkucie lub podklejenie (poprzez iniekcję żywicy syntetycznej z wypełniaczem mineralnym) odspojonych fragmentów tynku.
- poszerzenie spękań
- uzupełnienie ubytków tynku masą mineralną (większe ubytki zbrojone nierdzewnym drutem, płytkie reperacje wzmocnione siatką poliestrową lub z włókna szklanego)
- korekta zniekształconych profili gzymsów i pilastrów (wyciąganie profili w masie mineralnej).
- wykonanie rekonstrukcji zniszczonych elementów sztukatorskich, Odlewy z masy mineralnej z dodatkiem włókien szklanych.
- gruntowanie tynku i warstwy malarskiej – grunt krzemoorganiczny
- trzykrotne malowanie farbą krzemoorganiczną Funkosil Fasadefarbe niemieckiej firmy Caparol.

4. RENOWACJA STOLARKI DRZWIOWEJ I OKIENNEJ

- Demontaż okien (drzwi muszą być wykonane na miejscu)
- Zabezpieczenie otworów okiennych przed czynnikami atmosferycznymi
- Usunięcie starych, złuszczonych powłok
- Reperacja drewnianej konstrukcji
- Reperacja metalowych elementów stolarki (odczyszczenie, oliwienie, zabezpieczenie przed korozją)
- Uzupełnienie ubytków drewna (drewniane fleki lub kit trocinowy)
- Dezynsekcja drewna
- Bejcowanie (w odpowiednio dobranym i zatwierdzonym kolorze)
- Położenie warstwy zabezpieczającej (bezbarwny lakier poliuretanowy)
- Odczyszczenie szyb (lub wymiana zniszczonych)
- Montaż okien

Uwaga: Jeżeli badania wykażą, że pierwotnie okna były szpachlowane i malowane farbą, wówczas pierwotna technika zostanie powtórzona zgodnie z oryginałem.

5.WYKONANIE KAMIENNEGO COKOŁU ZEWNĘTRZNEJ ELEWACJI

- Docięcie płyt w odpowiedniej formie i wymiarze (piaskowiec z Komborni k. Krosna)
- transport i montaż płyt na zaprawie mrozoodpornej
- spoinowanie zaprawą mineralną
- impregnacja hydrofobowa preparatem krzemoorganicznym Sarsil WS z Sarzyny.

6.WYKONANIE CHODNIKA WOKÓŁ KAPLICY Z KOSTKI GRANITOWEJ

- rozkucie i usunięcie betonowej odbojówki
- usunięcie podłoża na głębokości niezbędnej do położenia kostki
- ewentualna izolacja pionowa części fundamentu⁹
- położenie gładkiej folii izolacyjnej lub folii karbowanej przy ścianie
- położenie rury drenażowej zabezpieczonej tkaniną¹⁰
- wykonanie podłoża pod kostkę
- położenie kostki granitowej (ukształtowanej na krawędziach zewnętrznych w koryto odprowadzające wodę).

⁹ Ta pozycja nie jest zawarta w kosztorysie

¹⁰ Ta czynność zostanie wykonana pod warunkiem że w pobliżu będzie możliwość wpięcia rury w odpływ wody opadowej. Kosztorys nie przewiduje szerszych prac ziemnych

7. KONSERWACJA DEKORACJI MALARSKIEJ WE WNĘTRZU KAPLICY

Zostanie wykonana w trzech etapach:

I ETAP – Wykonanie badań na zakres, technologię i stan zachowania pierwotnej polichromii (sondy schodkowe, odkrywki pasowe, analizy fizyko-chemiczne, dokumentacja fotograficzna).

II Etap – Odsłonięcie i konserwacja techniczna dekoracji malarskiej (usunięcie przemalowań, podklejenie odspojień, uzupełnienie ubytków tynku, zabezpieczenie warstwy malarskiej).

III Etap – Konserwacja estetyczna dekoracji malarskiej (rekonstrukcja pobiału, scalenie kolorystyczne warstwy malarskiej, rekonstrukcje większych ubytków polichromii).

I ETAP – Wykonanie badań na zakres, technologię i stan zachowania pierwotnej polichromii (sondy schodkowe, odkrywki pasowe, analizy fizyko-chemiczne, dokumentacja fotograficzna, wykonanie komputerowego projektu aranżacji wnętrza po konserwacji. Prace zostaną wykonane z rusztowania przejezdnego).

II ETAP - KONSERWACJA TECHNICZNA

- transport i montaż rusztowania
- odkucie tynku w partii cokołu
- rekonstrukcja partii cokołu szeroko porowatymi tynkami renowacyjnymi Firmy Remers lub STO.
- usunięcie wtórnych tynków i przemalowań. Odsłanianie przy pomocy skalpeli ewentualnie wspomagane gorącą parą pod ciśnieniem.
- podklejenie odspojień tynku – zastrzyki z Primalu AC33 lub Winacet DP - 50 (w razie potrzeby z wypełniaczem)
- wyżyłowanie – poszerzenie spękań
- odczyszczenie powierzchni z brudu i pajęczyn (odkurzenie, wyczyszczenie chlebem lub gąbkami Wishab, ewentualne umycie wodą z detergentem)
- utrwalenie pudrującej się warstwy malarskiej i pobiał – zabezpieczenie powierzchni (Paraloid B-72 lub Polialkohol winylu naniesione poprzez rozpylenie lub nasączenie pędzlem).
- uzupełnienie ubytków tynku zaprawą o składzie podobnym do oryginalnego. Uzupełnianie będzie wykonane w 2 warstwach zaprawy wapienno piaskowej. Pierwsza z grubszym wypełniaczem, druga z cieńszym lub bez wypełniacza. W miejscach spękań konstrukcyjnych zostanie użyta zaprawa elastyczna (gotowa masa elastyczna produkcji Caparol, lub tradycyjna, mineralna, modyfikowana

włóknami i żywicą akrylową). Powierzchnia kitów będzie imitować oryginalną powierzchnię tynku.

III ETAP – KONSERWACJA ESTETYCZNA

- położenie barwionych pobiał wapiennych modyfikowanych emulsją akrylową
- scalenie kolorystyczne warstwy malarskiej – punktowanie kropką (suche pigmenty + Paraloid B – 82)
- wykonanie rekonstrukcji dekoracji malarskiej w partii cokołu, /Farby krzemianowe lub krzemoorganiczne/
- demontaż rusztowania
- WYKONANIE 3 EGZEMPLARZY DOKUMENTACJI
POWYKONAWCZEJ – OPISOWEJ I FOTOGRAFICZNEJ

8.WYKONANIE KAMIENNEJ POSADZKI I SCHODÓW WE WNETRZU KAPLICY

- docięcie płyt w odpowiedniej formie i wymiarze (piaskowiec z Komborni k. Krosna)
- transport montaż płyt na zaprawie mrozoodpornej
- spoinowanie zaprawą mineralną
- impregnacja hydrofobowa preparatem krzemoorganicznym Sarsil WS z Sarzyny.

WYKONANIE KOŃCOWEJ DOKUMENTACJI ZBIORCZEJ – OPISOWEJ RYSUNKOWEJ I FOTOGRAFICZNEJ

ZAŁĄCZNIKI:

Załącznik nr 1 – Kopia rysunku inwentaryzacyjnego wykonanego przez mgr inż.arch. Adama Gustawa w maju 1980 roku, rzut przyziemia, przekrój, elewacja południowa, elewacja zachodnia.

Załącznik nr 2 – Kopia rysunku inwentaryzacyjnego wykonanego przez mgr inż.arch. Adama Gustawa w maju 1980 roku, elewacja wschodnia, elewacja północna.

SPIS FOTOGRAFII:

Fot.nr 1. Elewacja wschodnia kaplicy w Weryni. Brak obróbek blacharskich na gzymsach powoduje przenikanie wody opadowej w głąb muru i rozsadzanie przez mróz. Widoczne również liczne uszkodzenia mechaniczne elewacji.

Fot.Maciej Filip, styczeń 2006

Fot nr 2. Trójkątny szczyt wieńczący przedsionek kaplicy ,widok od strony połudn. Widoczne tynk, gzymsy i sztukaterie w wielu miejscach popękane i odspojone od wątku ceglanego.

Fot.Maciej Filip, styczeń 2006

Fot nr 3. Wnętrze kaplicy w Weryni. Brak izolacji poziomej i pionowej muru powoduje, że tynk wraz z warstwą malarską łuszczy się i odpada (na wysokości ok. 1 m od poziomu posadzki).

Fot.Maciej Filip, styczeń 2006

Fot. Nr 4. Elewacja zewnętrzna kaplicy w Weryni. Widoczne zawilgocenie muru i tynków w najniższej partii elewacji.

Fot.Maciej Filip, styczeń 2006

Fot. nr 5. Kaplica w Weryni elewacja zewnętrzna szczytu.. Widoczne tynki, gzymsy i sztukaterie w wielu miejscach popękane i odspojone od wątku ceglanego.

Fot.Maciej Filip, styczeń 2006

Fot.nr 6 Kaplica w Weryni. Widoczne odspojone i łuszczące się tynki oraz sztukaterie elewacji zewnętrznej.

Fot.Maciej Filip, styczeń 2006

Fot. nr 7. Kaplica w Weryni elewacja zewnętrzna szczytu.. Widoczne tynki, gzymsy i sztukaterie w wielu miejscach popękane i odspojone od wątku ceglanego. Warstwy farby którą pomalowano rynny złuszcują się.

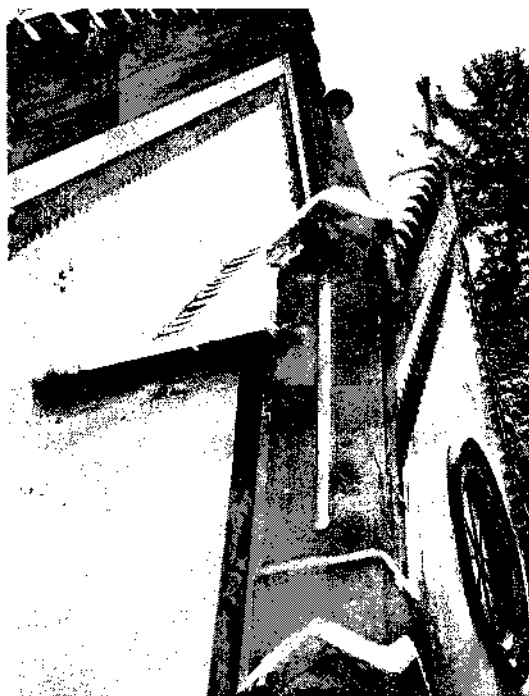
Fot.Maciej Filip, styczeń 2006

Fot. nr 8. Kaplica w Weryni widok na tynki wewnątrz świątyni. Ściany pomalowano białą farbą, spod której wyłania się oryginalna polichromia z prostym wzorem geometrycznym w kolorze niebieskim.

Fot.Maciej Filip, styczeń 2006

Fot.nr 1. Elewacja wschodnia kaplicy w Weryni. Brak obróbek blacharskich na gzymsach powoduje przenikanie wody opadowej w głąb muru i rozsadzanie przez mróz. Widoczne również liczne uszkodzenia mechaniczne elewacji.

Fot nr 2. Trójkątny szczyt wieńczący przedsionek kaplicy ,widok od strony połudn. Widoczne tynk, gzymsy i sztukaterie w wielu miejscach popękane i odspojone od wątku ceglanego.

Fot. nr 5. Kaplica w Weryni elewacja zewnętrzna szczytu.. Widoczne tynki, gzymsy i sztukaterie w wielu miejscach popękane i odspojone od wstęgu ceglanego.

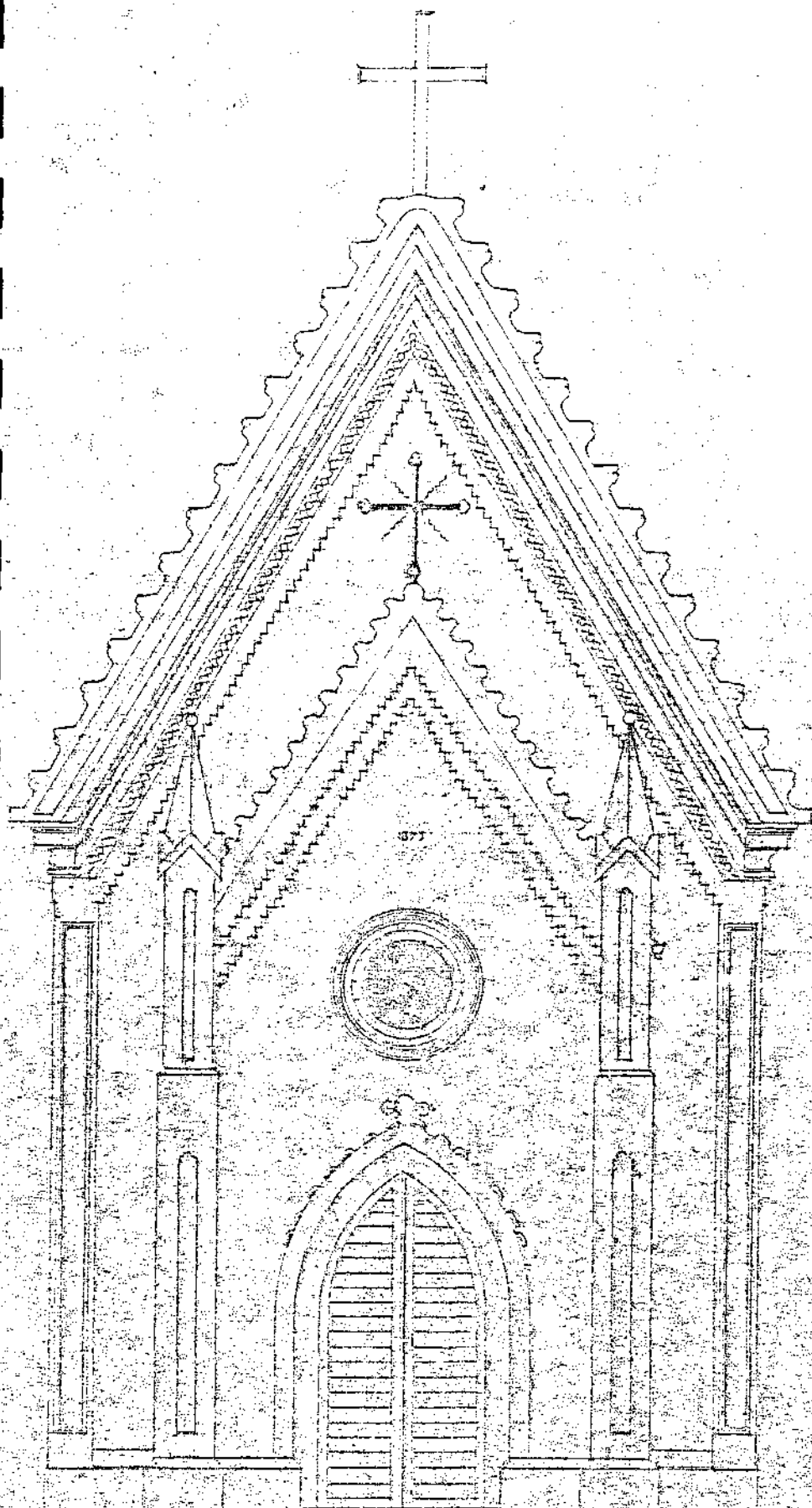
Fot.nr 6 Kaplica w Weryni. Widoczne odspojone i łuszczące się tynki oraz sztukaterie elewacji zewnętrznej.

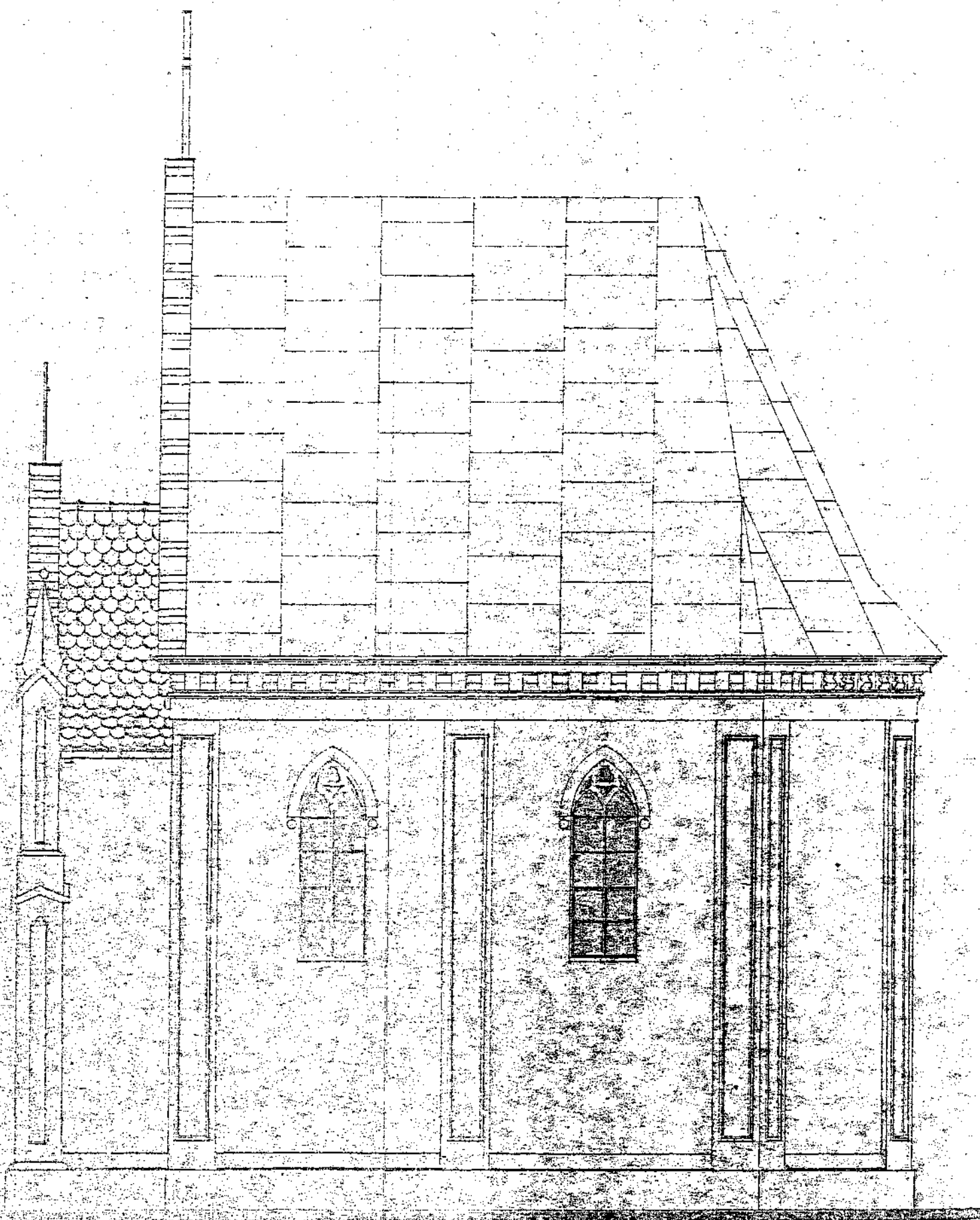
Fot. nr 7. Kaplica w Weryni elewacja zewnętrzna szczytu.. Widoczne tynki, gzymsy i sztukaterie w wielu miejscach popękane i odspojone od wążku ceglanego. Warstwy farby którą pomalowano rynny zluszczają się.

Fot. nr 8. Kaplica w Weryni widok na tynki wewnątrz świątyni. Ściany pomalowano białą farbą, spod której wylania się oryginalna polichromia z prostym wzorem geometrycznym w kolorze niebieskim.

ELEVACIJA HSCHOOLN 1430

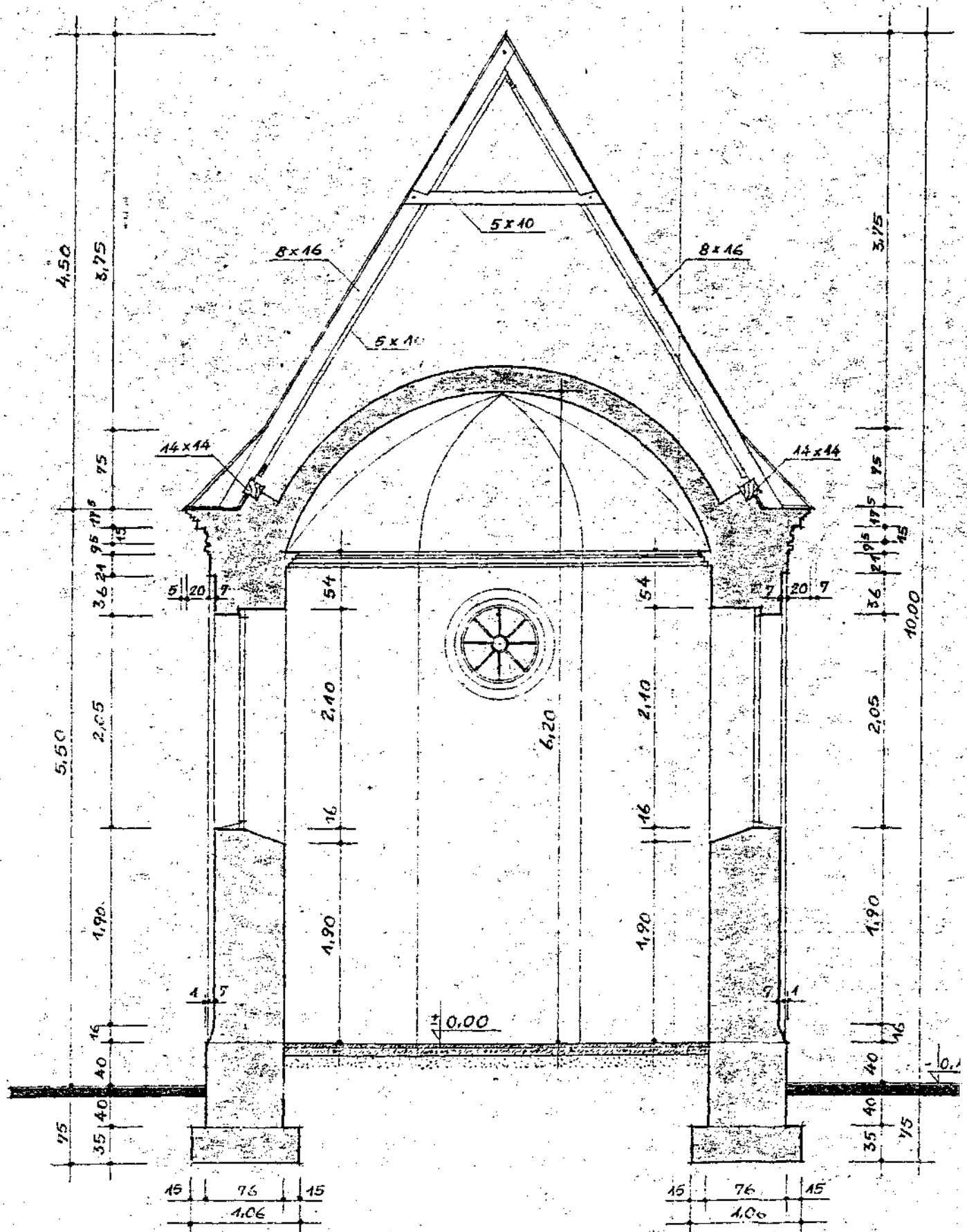

ELEWACJA POŁNOČNA

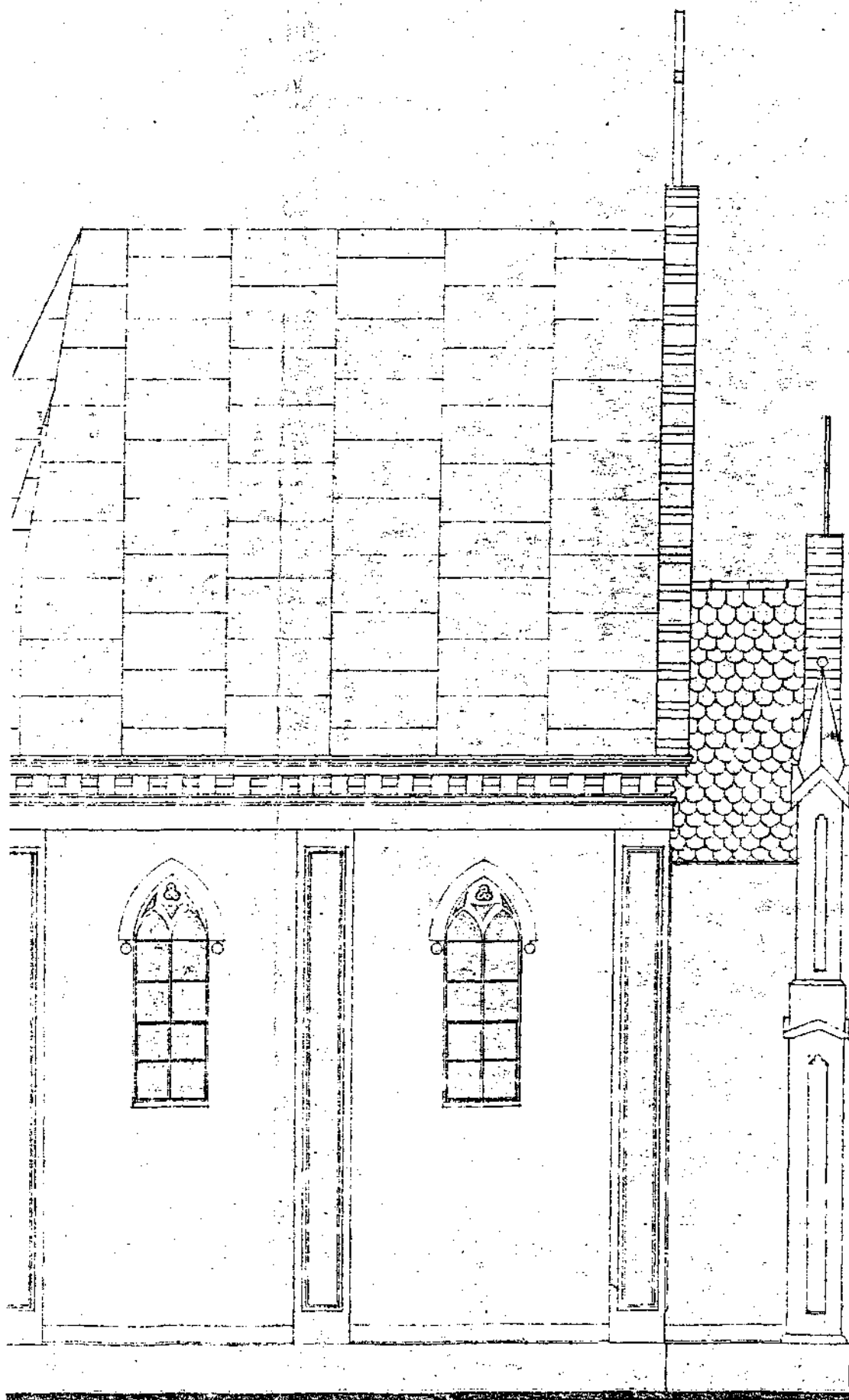
nr 50.

Handwritten signature and date
1902

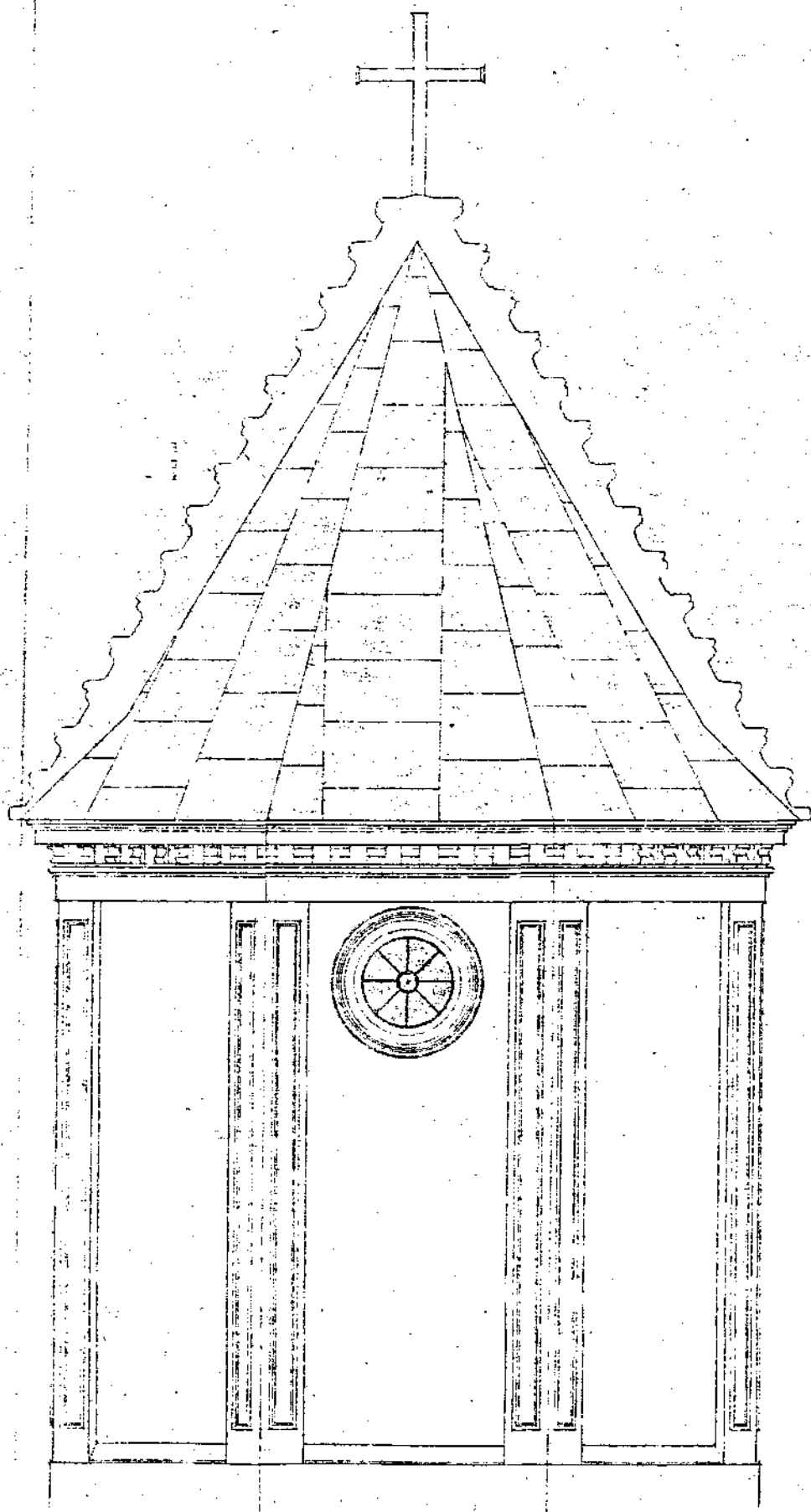

PRZEKROJ A-A 1:50.

4 POŁUDNIOWA

1:50

ELEWACJA ZACHODNIA 1:50.

Arch. Inst. *Alina*
1980r.

INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA

**REMONT I RESTAURACJA KAPLICY na terenie Zespołu Szkół
Agrotechniczno-Ekonomicznych w Weryni nr ew. gr 831/6**

Inwestor:

Zespół Szkół Agrotechniczno-Ekonomicznych w Weryni

adres

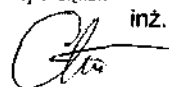
36-100 Werynia 501

Adres budowy:

Werynia nr ew. gr 831/6

inż. STANISŁAW CHMURA
UPRAWNIENIA BUDOWLANE NR 141156/92
do kierowania, nadzorowania i kontrolowania
budowy i robót budowlanych w szczególności
konstrukcyjnej - budowlanej

Sporządził:

inż. Stanisław Chmura

INFORMACJA DOTYCZĄCA BEZPIECZEŃSTWA I OCHRONY ZDROWIA
REMONT I RESTAURACJA KAPLICY NA TERENIE Zespołu Szkół
Agrotechniczno-Ekonomicznych w Weryni nr ew. gr 831/6

Inwestor:

Zespół Szkół Agrotechniczno-Ekonomicznych w Weryni

adres : 36-100 Werynia 501

Adres budowy: Werynia nr ew. gr 831/6

1. ZAKRES ROBÓT DLA CAŁEGO ZAMIERZENIA BUDOWLANEGO ORAZ KOLEJNOŚĆ REALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH OBIEKTÓW

Inwestycja obejmuje konserwację i restaurację kaplicy usytuowanej na terenie Zespołu Szkół Agrotechniczno-Ekonomicznych w Weryni.

- 1) Inwestor zamierza wykonać prace konserwatorskie i restauratorskie zabytkowej kaplicy.
- 2) Kolejność przewidywanych robót:
  - Oznakowanie i zabezpieczenie terenu budowy
  - Badania stanu zachowania elementów zabytkowych
  - Odsłonięcie i konserwacja techniczna dekoracji malarskiej
  - Konserwacja estetyczna dekoracji malarskiej
  - Roboty porządkowe
  - Zagospodarowanie działki budowlanej

2. WYKAZ ISTNIEJĄCYCH OBIEKTÓW BUDOWLANYCH

Działka jest zabudowana, przebiegają przez nią sieci wodociągowa i elektryczna.

3. WSKAZANIE ELEMENTÓW ZAGOSPODAROWANIA DZIAŁKI LUB TERENU, KTÓRE MOGĄ STWARZAĆ ZAGROŻENIE BEZPIECZEŃSTWA I ZDROWIA LUDZI

W granicach projektowanej działki budowlanej zagrożenie może spowodować realizacja robót budowlanych w strefie oddziaływania środków do transportu poziomego i pionowego materiałów budowlanych oraz włączaniem do ruchu w drodze wojewódzkiej.

4. WSKAZANIE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH ZAGROŻEŃ WYSTĘPUJĄCYCH PODCZAS REALIZACJI ROBÓT BUDOWLANYCH, OKREŚLAJĄCE SKALĘ I RODZAJE ZAGROŻEŃ ORAZ MIEJSCE I CZAS ICH WYSTĄPIENIA

Mogą wystąpić zagrożenia typowe dla robót budowlanych, jednakże ich skala i rodzaj nie wykraczają poza podstawowe zagrożenia wymienione w przepisach zawartych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (Dz.U.03.169.1650) oraz przepisach branżowych. Do robót tych należą m. in.:

- Wykonywanie wykopów o ścianach pionowych bez rozparcia o głębokości równej lub większej niż 1,5 m; niebezpieczeństwo przysypania ziemią i elementami zbrojenia
- Roboty przy użyciu dźwigu związane z transportem materiałów; niebezpieczeństwo związane z zerwaniem się transportowanego materiału i uszkodzeniami środków transportu
- Roboty, przy których występuje ryzyko upadku z wysokości ponad 5 m:
  - o Rozbiórka elementów budynku i wznoszenie ścian: niebezpieczeństwo upadku z rusztowań
  - o Wykonywanie stropów: niebezpieczeństwo upadku z rusztowań
  - o Wykonywanie więźby dachowych, łączenie i krycie połaci, budowa kominów, wykonywanie obróbek blacharskich: niebezpieczeństwo upadku z rusztowań
  - o Wykonywanie elewacji: niebezpieczeństwo upadku z rusztowań

5. WSKAZANIE SPOSOBU PROWADZENIA INSTRUKTAŻU PRACOWNIKÓW PRZED PRZYSTĄPIENIEM DO REALIZACJI ROBÓT SZCZEGÓLNIE NIEBEZPIECZNYCH

Przed przystąpieniem do realizacji inwestycji kierownik budowy lub robót winien przeprowadzić podstawowy instruktaż zatrudnionych robotników, zawierające m.in. podstawowe zagadnienia, takie jak:

- Zakres robót przewidzianych do realizacji w oparciu o zatwierdzony projekt budowlany,
- Zagrożenia mogące wystąpić w trakcie realizacji robót,
- Sposoby postępowania w przypadku wystąpienia zagrożeń,
- Środki ochrony osobistej stosownie do charakteru realizowanych robót.

5.1. Roboty rozbiórkowe należy prowadzić zgodnie z wymogami Rozporządzenia Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 28 marca 1972 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu robót budowlano-montażowych i rozbiórkowych. (Dz.U.72.13.93).

5.2. Przy wykonywaniu ścian wszyscy pracownicy powinni być zapoznani z przepisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401): rozdział 8; Rusztowania i ruchome podesty robocze, rozdział 9; Roboty na wysokościach, rozdział 12; Roboty murarskie i tynkarskie.

5.3. Przy wykonywaniu stropów wszyscy pracownicy powinni być zapoznani z przepisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401): rozdział 9; Roboty na wysokościach, rozdział 14; Roboty zbrojarskie i betoniarskie.

5.4. Przy wykonywaniu konstrukcji więźb dachowych i krycia dachów wszyscy pracownicy powinni być zapoznani z przepisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401): rozdział 9; Roboty na wysokościach, rozdział 13; Roboty ciesielskie, rozdział 17; Roboty dekarские i izolacyjne.

5.5. Przy wykonywaniu prac z użyciem dźwigu wszyscy pracownicy powinni być zapoznani z przepisami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy podczas

wykonywania robót budowlanych (Dz. U. Nr 47, poz. 401): rozdział 7; Maszyny i inne urządzenia techniczne.

6. WSKAZANIE ŚRODKÓW TECHNICZNYCH I ORGANIZACYJNYCH, ZAPOBIEGAJĄCYCH NIEBEZPIECZEŃSTWOM WYNIKAJĄCYM Z WYKONYWANIA ROBÓT BUDOWLANYCH W STREFACH SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA ZDROWIA LUB W ICH SĄSIEDZTWIE, W TYM ZAPEWNIAJĄCYCH BEZPIECZNĄ I SPRAWNĄ KOMUNIKACJĘ, UMOŻLIWIAJĄCĄ SZYBKĄ EWAKUACJĘ NA WYPADEK POŻARU, AWARII I INNYCH ZAGROŻEŃ.

Kierownik budowy odpowiada za zaopatrzenie pracownika przed dopuszczeniem do pracy w odpowiednią odzież roboczą i ochronną zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami oraz stosowne przeszkolenie.

Pracownicy narażeni na urazy mechaniczne, porażenia prądem, upadki z wysokości, oparzenia, zatrucia, promieniowanie, wibrację oraz inne szkodliwe czynniki i zagrożenia związane z wykonywaną pracą powinni być zaopatrzeni w sprzęt ochrony osobistej. Sprzęt ochrony osobistej pracowników powinien posiadać atesty oraz instrukcje określające sposób jego użytkowania, konserwacji i przechowywania.

Przy robotach budowlanych mogą być zatrudnieni wyłącznie pracownicy, którzy:

- * posiadają kwalifikacje przewidziane odrębnymi przepisami dla danego stanowiska,
- * uzyskali orzeczenie lekarskie o dopuszczeniu do określonej pracy.
- * Posiadają odpowiednią odzież roboczą i środki ochrony osobistej, przewidzianą dla danego stanowiska wg odpowiednich przepisów.
- * Wykonywanie funkcji operatorów maszyn budowlanych, dźwignicowych, kierowców wózków silnikowych i innych maszyn budowlanych o napędzie silnikowym wymaga posiadania uprawnień wydanych przez właściwą komisję kwalifikacyjną.

Nie wolno zatrudniać pracownika na danym stanowisku pracy w razie przeciwwskazań lekarskich oraz bez wstępnego przeszkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Przy wykonywaniu robót na wysokości powyżej 2 m należy stosować skuteczne zabezpieczenia pracowników przed upadkiem.

Robotnicy pracujący na wysokości powyżej 4 m p.p.t. winni być zaopatrzeni w uprząż ochronną, przypiętą linami do trwałych elementów budynku. Prac na wysokościach nie wolno prowadzić podczas opadów śniegu, deszczu oraz silnego wiatru.

Teren, na którym odbywa się rozbiórka obiektu budowlanego, należy ogrodzić i oznakować tablicami ostrzegawczymi.

Przed przystąpieniem do robót rozbiórkowych pracownicy powinni być zapoznani z programem rozbiórki i poinstruowani o bezpiecznym sposobie jej wykonania.

Czynności po zakończeniu prac

- * Uporządkowanie stanowiska pracy oraz narzędzi i sprzętu ochrony osobistej,
- * Uporządkowanie i zabezpieczenie materiałów i elementów zgodnie z przyjętym planem na wyznaczonych do tego celu miejscach.

Zasady postępowania w sytuacjach awaryjnych

- * Bezwzględnie udzielić pierwszej pomocy poszkodowanym,

- * problemach zaistniałych wskutek prowadzenia robót powiadomić kierownictwo robót,
  - * W razie sytuacji awaryjnej stwarzającej zagrożenia dla ludzi i mienia stosować zrozumiałą i dostrzegalną sygnalizację alarmową i ostrzegawczą,
  - * Każdy zaistniały wypadek zgłaszać kierownictwu robót.
- 6.1. Na zewnątrz pomieszczenia socjalnego oznaczonego na planie zagospodarowania terenu budowy (za którego sporządzenie odpowiada kierownik budowy) umieścić wykaz zawierający adresy i numery telefonów:
    - najbliższego punktu lekarskiego
    - straży pożarnej
    - policji
  - 6.2. W pomieszczeniu socjalnym oznaczonym na planie j.w. umieścić punkt pierwszej pomocy i zapewnić obsługę przez wyszkolonych w tym zakresie pracowników.
  - 6.3. Pomieszczenie socjalne j.w. wyposażać w środek łączności: np: telefon komórkowy.
  - 6.4. Odzież i sprawny sprzęt ochronny winien znajdować się w pomieszczeniu j.w.
  - 6.5. Wykonać ogrodzenie terenu budowy i oznakować na planie j.w. Winno ono zabezpieczać teren budowy przed dostępem osób trzecich.
  - 6.6. Bariery ochronne przejść, kładek itp. wykonać z desek krawężnikowych o szer. min 15 cm, poręczę umieścić na wysokości 1,1 m, pomiędzy poręczą a nawierzchnią wykonać deskowanie ażurowe.
  - 6.7. Rozmieścić wymagane tablice ostrzegawcze.
  - 6.8. Zainstalować oświetlenie terenu budowy.
  - 6.9. Oznakować drogi ewakuacyjne i oznaczyć na planie zagospodarowania terenu budowy.

Uwagi

Prace niebezpieczne należy wykonywać zgodnie z obowiązującymi instrukcjami.

Używane narzędzia, sprzęt, urządzenia jak również środki ochrony osobistej powinny mieć stosowne atesty i certyfikaty

Zgodnie z art. 210 K.P. każdy pracownik ma prawo – w razie, gdy warunki pracy nie odpowiadają przepisom bhp i stwarzają bezpośrednie zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi lub gdy wykonywana przez niego praca grozi takim niebezpieczeństwem jemu lub innym osobom – powstrzymać się od wykonywanej pracy, zawiadamiając o tym niezwłocznie przełożonego.

sporządził:

mgr inż. DANIEL WÓJCIK
 UPR. budowlana 4510/09/4 442 000 01 199902
 ul. Kościuszki 10 45-000 Sosnowiec
 tel. 032 250 00 00 fax 032 250 00 01
 e-mail: daniel@wojci.pl